

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI dr. BOROS GYÖRGY.

Előfizetési ára 2 k. 40 f. (1 frt 20 kr.) Egy szám ára 24 fillér (12 kr.)

Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek. Minden pénz

Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A Dávid Ferencz Egylet XIX. közgyűlése.

Feljegyzőkönyv.

A Dávid Ferencz Egylet 1903. évi közgyűlését Vargyason az unitárius templomban augusztus 22-én d. u. 4 órakor kezdődőleg tartotta.

Tiszteletbeli elnök: Ferencz József püspök, Daniel Gábor főgondnok, elnök: br. P. Horváth Kálmán, titkár: dr. Boros György.

Jelen vannak:

Nők: dr. Boros Györgyné, Raffaj Domokosné, Egyed Ferenczné, Tarcsafalvi Albertné, Kovács Sándorné, Raffaj Irma, Barabás Lajosné, dr. Nyiredi Gézané, Kisgyörgy Sándorné, Kis Jenőné, Ajtay Jánosné, Kovács Imréné, Barra Lajosné, Kisgyörgy Zsuzsa, Vári Albertné, Sándor Gergelyné (abásfalvi), Ferencz Zsuzsa, Ferencz Ágnes, Barra Róza, László Anna stb.

Férfiak: Gálfi Lőrincz, Fekete Gábor, Kozma Ferencz, Lőfi Áron, dr. Demeter Lőrincz, Csifó Salamon, Deák Lajos, Kovács Sándor, Osváth Gábor, Bedő Ferencz, Kiss Aladár, Fülöp Mózes, Barabás Elek, Geley Vilmos, Kolumbán Lajos, Demeter Dénes, Sándor Gergely (derzsi), Szentiványi István, Péterffy Mihály, Ürmösi Sándor, Ékárt Andor, Pálffy Ferencz, Fazakas Lajos, Barra Lajos, Gálfalvi István, Szabó Albert, Bartók Albert, Török Ákos, Kádár Lajos, Péter Sándor, Varga Dénes, Karácson Béla, dr. Barabás József, Nagy Lajos, Széll Imre, Karácson Ödön, Ajtay János, Kiss Jakab, Boór Jenő, Molnár Imre, Kelemen Árpád, Benczédi Ferencz, dr. Jankovich Pál, Sándor János, Császár József, Berki János, László Gyula, Deák Mózes, Bedő József, Kiss György, Gvidó Béla, Lőrinczi

Dénes, Raffaj Domokos, Szentiványi Miklós, Mikó Imre, Sándor Gergely abásfalvi, Fodor Domokos, Péterffy Gyula, Péterfi Áron, Hadházi József, József Mihály, Végh Mihály, József Lajos, legifj. Sándor Gergely, Kovács Lajos, György János, Kationa Ferencz, Osváth Aron, Kovács Imre, Dombi János, Tibáld József, Lőfi Ödön, Geréb Zsigmond, Kisgyörgy Sándor, Ferenczy Pál, Jáno Sándor, ifj. Jancsó István, László János, László Pál, Fekete Gyula, Gothárd Sándor, Dr. Gál Kelemen, Józan Miklós, Benczédi Gergely, Székely Miklós, Kelemen Albert, Nagy Balázs stb. stb.

1. A vargyasi szép és tágas templomot teljesen betöltő közönség áhítatos éneke és Kisgyörgy Sándor helybeli lelkes-esperes buzgó imája után Dr. Boros György titkár jelenti, hogy az egylet tagjai s a fiók-egyletek képviselői olyan szép számban jelentek meg, hogy a gyűlés megalakultnak tekinthető.

Elnök határozatilag kimondja, hogy a közgyűlés megalakultnak tekintetik.

2. Elnök fölkéri Vári Albertet a jelen gyűlés jegyzőkönyvének vezetésére.

Tudomásul vétetik.

3. Elnök megtartja szép és tartalmas megnyitó beszédét, melyben a megjelent tagokat szívesen üdvözölve, a gyűlést megnyitja.

Az elnöki megnyitó lelkes éljenzéssel fogadtatik.

4. Sándor Gergely, mint az Udvarhelykői f-egylet elnöke, meleg szavakban fejezi ki örömét a felett, hogy az egylet lelkes vezetőségét körünkben láthatja. Szíves üdvözlését fejezi ki s a fiók-egylet állandó támogatásáról és rokonszenvéről biztosítja.

Éljenzéssel fogadtatik.

5. Kisgyörgy Sándor esperes indítványozza, hogy elnökünk mostani tartalmas és tanulságos elnöki megnyitója nyomassék ki s mennél szélesebb körben terjesztessék.

Gyűlés egyhangulag elfogadja.

6. Titkár olvassa az 1903. évi titkári jelentését, melyben hiv képét tárja elő az egylet és fiók-egyletek egy évi működésének.

Örömmel vétetik tudomásul.

7. Gálfi Lőrincz pénztáros olvassa pénztárnoki számadását, valamint a Választmány által kiküldött pénztárvizsgáló bizottság jelentése is fölolvastatik. Ezzel kapcsolatosan Ajtay János javasolja, hogy jövőre a pénztári jelentés nyomassék ki, hogy mindenki által könnyen hozzáférhetővé legyen. Jelenleg pedig pénztárnoknak a buzgó működésért mondassék köszönet.

Közgyűlés a pénztárnok számadását az elmúlt egy-leti évről mindenkben elfogadja, ötlet annak további terhe alól a fennhagyandók fennhagyásával felmenti s buzgó működéseért jegyzőkönyvileg is köszönetet mond. Jövőre pedig meghatározza a pénztárnoki jelentés kinyomatását.

8. Gál Miklós datki lelkész szavalja Tarcsafalvi Albertnek: „ifju apostol“ cz. szép költeményét.

Közgyűlés úgy a jelenlevő költőt, mint a gyakorlott szavalót lelkes óvációkban részesíti s Péter Sándor indítványára mindkettőnek jegyzőkönyvi köszönetet mond s a költemény kinyomatását s az egyleti lapban való közlését meghatározza.

9. A körben lakó lelkészek, tanítók és hölgyekből alakult s Ajtay János vezetése alatt álló vegyes dalkar énekel, vidéken csaknem páratlan precizitással.

Közgyűlés a szép éneket lelkes tapssal fogadja s annak ismételése után dr. Boros György indítványára úgy a vezetőnek, mint a tagoknak elismerését nyilvánítja.

10. Titkár olvassa az egylet által e tételre: „Mikép lehet a népet a korcsmától elszoktatni“ kitűzött irodalmi pályázatra a kiküldött bizottság véleményes jelentését. Két pályamű érkezett, de egyik sem bír abszolút beccsel. Ezért a jutalmazásra egyik sem érdemes. Eppen ezért a Választmány ajánlja, hogy ugyanezen tételre hirdettessék ki újabb pályázat.

Közgyűlés a Választmány és bizottság ajánlatát mindenkben magáévá teszi s az említett kérdést újabb pályázatúl kitüzi.

11. Kozma Ferencz felolvass „Néptársadalom“ cz. alatt.

Székely népünk legvitalisabb érdekeit érintő s mély megfigyelésen alapuló szép felolvasás általános hatást gyakorolt a közgyűlésre, mely Vári Albert indítványára Kozma Ferencz felolvasónak hálás köszönetét nyilvánítja. A felolvasásnak pedig külön kiadásban való megjelenítését, esetleg a fiók-egyletek támogatásával is, egyhangulag ki mondja.

12. Ferencz József püspök úr olvassa Perczel Ferencznek hozzá érkezett üdvözlő sürgönyét, melyben áldást kér mostani munkánkra.

A szives üdvözllet lelkes éljenzéssel fogadtatik.

13. Titkár jelenti, hogy a Választmány engedve azon több oldalról nyilvánult óhajtnak, hogy az egylet valódi népies olvasmányok kiadásával igyekezzenek célját megvalósítani — ajánlja, hogy a legközelebbi 3 év alatt a fiók-egyletekben tar-

tandó felolvasások tekintessenek nyílt pályázatnak s az arra érdemes és alkalmas felolvasások adassanak ki.

Közgyűlés ez indítványt elvileg magáévá teszi; de mielőtt végérvényes határozatot hozna, Gvidó Béla ajánlata a fiók-egyletek véleményének bekérését határozza el,

14. Titkár jelenti, hogy alapszabályaink értelmében a központi Választmány egyrésze kisorsolandó. Felolvassa a kisorsoltak neveit

Közgyűlés a kilépő tagokat újra visszaválasztja, két új helyre pedig Pálffy Márton tanárt és Kovács Irén k. a. választja be.

15. Titkár olvassa elnök urnak a Választmány által is elfogadott azon indítványát, hogy Kolozsvárt egyleti célra rendezett bál jövedelme felerészben csatoltassék a persely-alaphoz.

Egyhangulag elfogadtatik.

16. Titkár olvassa a Választmánynak az alapszabályok miniszteri hitelesítését célzó indítványát.

Elfogadtatik s végrehajtásával a Választmány bizatik meg.

17. Szentiványi Miklós indítványozza, hogy elnöknek az egyleti ügyek körül tanusított lankadatlan buzgalmaért és áldozatkészségeért mondassék jegyzőkönyvi köszönet.

Közgyűlés ez indítványt örömmel fogadja s elnöknek egyhangu lelkesedéssel hálás köszönetét fejezi ki.

18. Elnök jelen gyűlésben felvett jegyzőkönyv hitelesítésére Mikó Imre, Péter Sándor és Kovács Sándorné tagokat felkérve s a jelenlevőknek az egylet ügyeit továbbra is lelkére kötve, a gyűlést bezárja.

Közgyűlés az elnök éltetésével oszlik szét.

K. m. f

Br. P. Horváth Kálmán elnök. *Vári Albert* jegyzőkönyvvezető

Hitelesítettik:

Kovács Sándorné, Mikó Imre, Péter Sándor.

Br. P. Horváth Kálmán ur elnöki megnyitója.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Midőn Önöket egyletünk nevében üdvözlöm a Rika mellől — a Székelyföld — a hazaszeretet és vallásos buzgóság e classicus földjéről, a hol legtömörebben laknak szent vallásunk követői: örömmel telik el keblem. Átgondoltan és elösmeréssel adózom az ősöknek a történelem mindazon tényeiért, melyek lakóinak ha-

zánk iránti áldozatkészségéről és vallásunk megtartásában kifejtett tevékenységéről tesznek tanuságot, melyeket az oly bőven nyújt, de másfelől is, midőn ezt teszem, el fog a vágy, az óhaj, hogy vajha az jelenben is oly mértékben megnyilatkoznék tagjaink — azon kor utódainak körében — most, midőn meg kell tartanunk mindazt, a mit ők nagy munkával, vérük és verejtékük hullásával megszereztek. Mert nem szólásforma, de valóság az, hogy az apák örökségét a fiak kell hogy részben megtartsák, részben gyarapítsák. Korunknak jelszava a haladás, hogy méltóan betölthesse azon helyet részükre, melyet számára kijelöltek hazánkknak Európában földrajzi fekvése és a történelmi múlt hol dicsőséges, hol leverő, de a legválságosabb pillanatokban is a honszeretet és önfeláldozás megható képeit mutató-eseményei.

Igen tisztelt hölgyeim és uraim, a hazafias önmegtartózkodás, az áldozatkészség, melyeknek az ősök is példáját adták; előre viszi, jó útra tereli a közügyek menetét, de azok csak szikra, mely meggyújtani képes a hazafias lelkesedés lángját; de hogy azok azontúl is helyes irányban fejlődjenek és hogy a lelkesedés, mely keletkezett, ne csak pusztában eléggő láng maradjon, minnek senki sem veszi hasznát, hanem a kazán vagy kohó melege, mely gabonát csépel vagy érczet olvaszt, tehát hasznos munkát végez — azt teszi meg az okosság és előrelátás — mert csak azok hozzadják biztos tető alá vállalatainkat, intézményeinket. Ezt munkálták a múltban apáink is.

Megengedik, hogy ezek kapcsán, bar nem tartozik szorosan egy D. F. Egyleti megnyitó keretébe, de, miután összes társadalmi tényezőinket érinti és így a mi egyletünk érdeklődését is kell hogy bírja — kitérjek mostani politikai helyzetünkből kifolyó ferdeségekre, melyek inficziálhatják a közszellemet.

Nem kívánok én politikáról szólani, csak egy jó czélből megindított mozgalomnak életét szeretném biztosítani és vad hajtásainak kiirtásához akarok segédkezet nyújtani, hogy az élvezhető gyümölcsöt teremhessen.

Szomorú időket élünk. Bizonyos sötét borongás ejti hatalmába a lelkeket. A bizonytalanság és sejtelem kétkedő szemekkel néz reánk, mely, mint a folyam tátongó örvénye, körülöttünk úzi forgó játékát — el-el kap egyet közülünk, hogy utánna másokat

vonjon bűvkörébe. A nélkül, hogy ebből a hazának, melyért áldozatot hozni minden honfinak kötelessége — haszna lenne. A politikai pártok összeverődtek, nem bírnak kibontakozni. Én magam, ki mindig tudtam, mely pártnak viseltem a színét és azt nyíltan ki is jelentém, most ha megkérdeznék: hová tartozom, nem vagyok képes megmondani. Én a királynak feltétlen odaadással és hűséggel tartozom és vagyok leglojálisabb alattvalója, de ugyanazon kapocs fűz hazámhoz, melynek hú fia akarok és csak hú fia tudok lenni. E két kötelességet össze kell egyeztetni, hogy azok egymást ne rontsák, de erősítsék, A nemzeti érzés fellobbanása erős lökést adott a társadalom minden rétegének. Ez alól nem vonhatja ki magát senki.

De minek is tenné azt? Hisz ebben rejlik a király és haza egyetemes üdve: midőn a magyar nemzeti állam megalakulása az összes, arra hivatott tereken diadalünnepeit üli.

És ha ez így van; a mint van is; miért marczangolják egymást a pártok és miért támadnak némelyek egész társadalmi osztályok ellen? Mig addig kéke uralkodott és nem ösmertük, legalább nyíltan nem mutatkozott közöttünk a törekvés — hogy jóakarátát, jóhiszeműségét, hazánk iránti köteles odaadásunkat vonják kétségbe?

Mit mondjunk, midőn egyes lapok, melyek a közvélemény szócsővei — a közgondolkodás irányítói kell legyenek — a Cati-
linai időket emlegetik és keresik a Cicerot, ki őt és társait hazaellenes működésükben megállítsa?

Hová vezet az, ha az urakat, mint külön kásztot, veszik üldözöbe, és egyes egyén hibájáért, eltévedéséért, melyért ő önszántából eléggé megvezeklett, egy egész társaságnak minden tagját teszik felelőssé?

Avagy azt hiszik azon urak, hogy midőn hazánk épületének tetejét bontják meg és dobják le a kövezetre, hogy az ott szilánkokra törik szét, nem ártanak az alapnak is, mely azt tartja?

A higgadtabb gondolkodás megütődve szemléli az ily állapotokat és keresi a módokat, melyek onnan kivezethetnek és megszólal minden igaz hazafiban a lelkiismeret komoly szava. Ez ilyenképpen nem mehet, ez hazánk, a közjónak kárára van.

Vegye ki mindenki a maga részét abban az actioban, mely ennek megváltoztatását tűzte feladatául.

A mi egyletünk is bár azt első sorban vallási érzületünk melege hozta össze, a társadalmi bajok és visszaállásoknak kiegyenlítésében közre kell hogy működjék, hirdetvén mindenütt a békét, a szeretetet és türelmet.

Ne engedjük, hogy népünk fogékony keblében megerősödjék közállapotaink megromlásában való hit, midőn a legönzertlenebb honfi kötelesség teljesítése csak a saját javát munkáló előreszámitás és haszonlesés rovására iratik.

Sok viszontagságon átment hazánk De azon meggyőződésben, hogy mi és fiaink csak itt kell megéljünk, tehát azon hazát kell minden áron megtartanunk és gyarapítanunk — a zivatar elvonul és hazánk egén feltünik újra egész pompájában a nap, melynek fényes sugarainál erőt, a jövőben bizalmat meritettek a megsanyargatott utódok és felépítették azt, mit lerombolt ellenségeink rosszakarata és durva erőszaka.

Minden század megadá a szerencsétlenségnek a maga áldozatát, melyet csak lassanként pótolhatott vissza a jövő nemzedék.

De mégis pótolta.

Kihevertük az ágostai, a mohi csata: a tatárjárás országos csapásait. Elszenvedtük a mohácsi vést, Budavára elfoglalását, a törökök bejövetelének és itt tartózkodásának gyászos éveit, melyek erőpróbái valának nemzetünk életképességének. Fellelegzeltünk, midőn ott láttuk az Árpádok trónján: Szent Istvánt, Szent-Lászlót, Kálmán királyt és IV. Bélát, az új honalapítót, kik hazánk megalapításában és megerősítésében áldásos tevékenységet fejtettek ki. És fellelkedünk a vegyes házak alatt Róbert Károly, Nagy Lajos, a nemzeti király Hunyadi Mátyás dicső uralkodásánál, Hunyadi János harci diadalainál, kik Magyarország határait kiterjesztették, hatalmát nagygyá, nevét tiszteltté tették. Megértük 150 év után Budavárának visszafoglalását I. Lipót alatt. És ujjongva üdvözlünk az 1848-iki szabadságharcz vívmányait, melyek a nemzet lelkében magasratörő reményeket szültek, hogy újra megsemmisüljenek. Megtörve, lealázva élt e nemzet hosszú évek során, reményt, vigasztalást, meritvén azon gondolatban, hogy ennek meg kell változni, mert a mit az erőszak és önkény hatalma elvett, azt

vissza kell hogy hozza a jog és igazság, mely az ő részén volt. Vissza is hozta.

1867-ben a nemzet kibékült királyával. Feledve a mult. A magyar nemzet védangyala dicsőült szeretett királynénk, ki megkedvelte a lovagias magyar nemzetet, felénk fordítá jó királyunk atyai szívét. A bizalmatlanság eloszlik. Az ország visszanyeri ősi alkotmányát 30 év alatt nagyot halad és hihetetlen virágzásnak indul. És mi okozhatta azt, a nemzet igyekezete és komolyan megfontolt munkásságán kívül egyéb, mint a szeretet és bizalom, mely idők folytán a nemzet és királya között kifejlődött. Ez a mi trofiánk, mely a diadalt biztosítja. Ez volt a multban, ez lesz a jövőben is.

A jövőt senki sem tudhatja, de meggyőződésem, hogy a mostani kényes helyzetből is kiemelkedik államunk megfeneklett hajója, mert a nemzet hazafisága és a szeretett király bölcsessége meg kell találják az onnan kivezető utat. Hazánk történetében nem ritkák a kritikus pillanatok — válságosabbak, mint a mostaniak, melyeknek folyamán olykor a nemzet jogai, világos, törvényes és lelkében féltékenyen őrzött nemzeti óhajai, törekvései rövidséget, elnyomást szenvedtek, de a hazafiak okossága és politikai belátása, mely a körülményekkel mindig számolni tudott, a végén mégis megtartani és fejleszteni bírta ezredéves alkotmányunkat.

Ezen okosságnak legyünk mi is szószólói, a néppel való érintkezésünkben, hogy elvonjuk azt a rosztanácsadóktól.

De hagyjuk az országos ügyeket azokra, kik hivatottak megoldani, térjünk be a mi szerény házukba és beszéljünk saját családi ügyeinkről.

A budapesti D. F. E. működéséről ez évben is a legnagyobb elismeréssel szólhatunk. Ha figyelemmel kísérjük azon tevékenységet, melyet idejévkönyvük előnkbe tár, meggyőződhetünk, hogy az unitárius hitelveknek buzgó hirdetői oly tájakon, a hol eddig alig hallottak rólunk és a mi törekvéseinkről. Különösen ki kell emelnem Perczel Ferenczné, Kozma Flóra ő Nagysága azon példanélküli lelkesedését, melylyel vallási eszméink iránt viseltetik. Ha elolvassuk ő Nagysága felolvasását: »Protestantizmus és unitarizmus« néven, és arra megjelent válaszra adott viszontválaszt: ugy

találjuk, hogy ő Nagysága nemcsak rajong a mi hitelvünkért, hanem meggyőződésből eredő nézeteit, tárgyösmerete nagy készletéből meg is tudja védeni, azon valódi apostoli lélekkel, mely benne lakozik. Reánk nézve nagy szerencse, hogy őt hitrokonaink közé számíthatjuk.

Hogy egyletünk működéséről és jövőbeni tevékenységéről mi a szerény nézetem, azt elmondottam a D. F. E. tagjaihoz intézett szövegemben, azt nem kívánom ismételni, csak felhívom becses figyelmüket a választmányunk indítványaira, melyek a tárgysorozatban benne vannak.

A fiók-egyletekkel fenntartottuk, a mennyiben lehetett, az összeköttetést; de a tordai, toroczkói, abrudbányai nem küldött jelentést. Ezeknek ügyeiről ennek következtében nem tudunk. A titkár úr egyebekben teljes képét fogja adni egyletünk működésének. Hogy többet nem tehattünk, annak oka az, hogy fiók-egyleteink nem támogatnak kellőleg. Mi hiába teszünk indítványokat, ha fiók-egyleteink tagjai azokra nem reflectálnak. Csak együttes, céltudatos munka biztósíthatja a sikert. Miért is igen szépen kérem a fiók-egyletek tisztelt elnökeit, tartsák fenn mi velünk az összeköttetést.

Mint jellegző eseteket fel kell említenem: hogy titkár ur irt: lennének a nép számára olvasni való könyveink. Azon feleletet vette: nincs, kinek kiosszák.

A másik az, hogy egyl. választmányunk nő tagjai buzgóságtól indítatva, egy leány-otthont kívántak szerezni felsőbb leányiskolai növendék részére, de senki sem jelentkezett.

Ezek is mutatják, mily indokolt az, hogy népünk taníttatására befolyást nyerjünk. Kérem tisztelt lelkészeinket és kedves nejeiket, törekedjenek arra. Az ők biztató szavának nagy hatása van a népre. Vegyék azt igénybe. Legyenek ők az eszmének nemcsak hirdetői, hanem a hol szüksége látszik, annak első sorban végrehajtói is. Ők kell a szülőket megdorgálják, ha gyermekeiket nem küldik iskolába. Ennek tulajdonitom, hogy említett két eset előfordulhatott.

Választmányunk buzgóságának számos jelét adá Egyszóval egyházunk tagjainak, kikkel működni szerencsés vagyok, az iránti odaadása példányszerű. Midőn ott látom őket annak szolgálataiban,

egyiket, mint iskolai felügyelő gondnokot, másikat mint bizottsági tagot gyűléseinken napról-napra, hogy annak javát előmozdithassák, oly időben, midőn a nap terhes munkája után bizony jól esnék a fáradt testnek és elmének a nyugalom, elgondolom: míg ily férfiak és nők lesznek egyházunk és intézményeink élén, addig bizton nézhetünk a jövőbe.

Az udvarhelyi fiók-egylet választmánya szives szavakban hívott meg, hogy közgyűlésünket itten tartsuk. Ugy hiszem, elfogadják, hogy a figyelmet egyletünk nevében megköszönjem.

A pénztárnok úr elő fogja adni pénztárunk állását. Kérem vizsgálják meg.

A D. F. E. perselye ki van téve, kérem adakozzanak beléje.

Magam részéről a kolozsvári D. F. E. perselye részére 50 koronát felajánlok.

A gyűlést megnyitom.

Elnöki záró szó:

Az ügyrendet letárgyaltuk. Az orvos mielőtt betegét elhagyná, lelkére köti még egyszer betegének és családjá tagjainak, hogy rendelkezéseit pontosan betartsák, én is ugy kívánok tenni: midőn újra felkérem Önöket, hogy az itt hallottakat raktározzák szívébe és onnan alkalomadtán adják közre barátaik, ösmerőseik körében, hogy annál többen legyünk egyek a gondolatban s nagyobb erkölcsi súly vigye sikerre egyletünk feladatait.

Tisztelt hölgyeim és uraim! Köszönöm szives megjelenésüket. Az ülést bezárom.

Az ifju apostol.

— Hát itt vagyok már, végre itt vagyok,
E kicsi fészek lesz az én lakásom
S terjedt családom istenadta nép.
Közelbe meg maga az Úr lakik,
Jövendőt fejtve, örök titkokat,
A mikor csillagtrónusára lép.
E csöndes hajlék neve papi ház,
Amaz pedig az Úrnak temploma,
Az örökös, nagy, szent föltámadásnak,
Hol nem dugul be forrása soha . . .
Hát itt vagyok már, itt az én lakásom.

Fejét lehajtva jár föl és alá,
A papi hajlék ifju új lakója,
Szeme előtt a nyílt pályamező
Kinálja dús lombját, virágait . . .
E naptól kezdve Isten papja ő,
S a mit profétál: a remény, a hit.
Egy lelki ország széles birodalma,
Miről az ifju ébren álmodik,
Hol földolog az istenfélelem
S alázatos szív tettbe, szóba
S az idvességnek drága kincsét
Gyűjti minden cselekvő óra,
Hol nincsenek szegények, gazdagok,
Erős a gyöngye, a kisebb nagyobb.
Az emberszív egy összefortt világnak
Hű képe, melyen ékes foglaló
Te vagy megváltó, élő szeretet
S örök Ura te nagyhatalmu Isten!

*

Igy, így az ifju. S minden gondolatja
Egész életre fogadalma lön.
Lefekve aztán csendesen elalszik,
Míg bolyg a lelke messi szép jövőn.
S a mint szemére mély álom borul,
Úgy látszik, hogy föl hajol az Úr
S palástot von reája két keze:
Fiam, fiam, csak el ne bizd magad,
Mától fogva a hitnek papja vagy,
Ha útlan úton haladsz is tovább,
Meglásd, megáldom lábaid nyomát?

* * *

Az ifju aztán ment, haladt, haladt,
Új túske minden istenadta nap,
Mi szívét vérzi, melyben ideálok
Magasztos képe lengő szárnyakon . . .
. . . A sokaság, mely virággal fogadta,
Nem érti lelkét, vele nem rokon.
Áhitatában nincs ki vele szálljon,
Beszédiben ki őt megértené,
Kit szive vágya húzna Istenéhez
A ké kellő magas menybölt felé.
S pár hétre már üres a templom,
Nincsen ujdonság, a mi ingerel,
S a papi ajkról hallatszó panaszt,

— Hogy Istenéhez hűtelen a nép —
El-visszazengik a komor falak.

*

— Mi ez? így szól magában. Emberek,
A hit forrása csörgedez körülünk
És nincsen egy, ki szomját oltaná?
Avagy e nép már nem is szomjazik?
Mikor magot szór s aztán enyhe szellő
Ringatja a kalászkok tengerét,
Felejtni tudná édes Istenét? . . .
Üres a templom. . . Nézzük, hátha tán
Az Úr e népnek szívében lakik . . .
El a kunyhókba, rendre-sorra, el,
Hadd szóljak ott is az íge felől,
A mint az Isten adta szólanom,
És mindenütt, a hol egy szív dobog
És templomképen befogad
Az a lehajló kék boltozat —
El innen, el,
A nép szívéhez kissé közelebb!

* * *

S úgy tett. Beosztva napra-nap,
Újjába esett három négy család.
Jóságos és alázatos szív
Kopogtatá szegények ajtaját
S a párbeszéd, a mi folyt ott
A legszebb istentisztelet. . . .
Marasztá barna arczu férfi,
Marasztgatá asszony, gyerek.
Úgy búcsuzott el az egyik család:
Az Isten áldja lábai nyomát!
A szenvedőkhöz; betegekhez
Vigasztaló szó folyt az ajkáról.
Köszönte sok, hogy vásott gyermeke
Szelid dorgáló szóra elpirul. . . .
A viszály magva a hol hintve volt,
— Előre immár mindent jól belát —
Tanítani kezdte a bocsánatot
És hallatá a békesség szavát.
S a zajló szívek csöndesülnek, im,
És édesebb a család kenyere,
Mikor lakóul tér a házba
A békességnek áldott Istene. —
Tavaszzal, nyárba el, mezőre ki,

Szava s példája mindenütt tanít,
Példázza teljes éltivel
Hogy kell bejárni az ég útait.
S hahogy a lelki kapcsolat
Meg nem lazúl köztük soha,
Bizonyosságul kezd népesülni
Az Úrnak ékes temploma . . .
Hívó harangok szózatára
Tömött sorokban gyűl a nép,
Asszony-, legény-, leánysereg,
S mikéntha hallszané az Úr szava:
Én sergem ez, én népem ez!

*

A község népe egy terjedt család lón
S a lelkes pap e szép család feje,
Munkából újult életre kelt fel
A hitbuzgóság régi szelleme.
Új templom épült tiszta áldozatra
S tornácziban buzgó, hívő sereg,
A kinek ajkán Isten szent neve,
Ha szeldel otthon puha kenyeret.
És álma csöndes s nyugodalma,
Édes a dolgos pillanat. . . .
Így lett a nép *erős* hitében,
Lelkében *boldog* és *szabad*.
Így lett aztán — habár sokára —
Az emberszív egy összeforrt világnak
Hú képe, melyen ékes foglaló
Te vagy megváltó, élő Szeretet
S örök Ura te nagyhatalmu Isten!

* * *

És foly a munka évre év után,
Az idvességnek útján már a nép
S nem csügged, bár verejték gyöngyözi,
Mert fõnn trónolni látja Istenét.
. . . És foly a munka, újra foly tovább,
S ne kérdjétek, hogy mit művelnek ott —
. . . *Építik a dicsőség templomát.*

Tarcsafalvi Albert.

Előbb a modor, azután a morál.

A választmány jelentése.

Mt. Közgyűlés! Jelszavunk: használjuk föl az időt okszerűen, dolgozzunk m'ndnyájan. Nincsen olyan igénytelen tagja a társadalomnak, aki ne tudna valami jót és hasznost tenni. A Dávid Ferencz Egyletnek egyik főtörekvése éppen arra irányul, hogy fölébressze az öntudatot, fokozza a munkakedvet, ne engedjen tétlenségben senyvedni semmi erőt. Az, hogy mutassa az irányt, ahol a jó megközelíthető, adja kezébe mindenkinek az alkalmat, hogy tehetségét a társadalom s az emberiség javára érvényesíthesse.

Évi jelentésünk föladata, hogy bepillantást nyújtson a most záruló egyleti év munkássága körébe, de az időkimélés elvénél fogva csak a körvonalakat jelezhetjük. A részletek az Unitárius Közlönyből már jórészt ismeretesek.

Kérjük a mt. közgyűlést, méltóztassék figyelembe venni, hogy ez az egyleti év csak 10 hónapból állott. Mind a mellett az eredmény, azt hisszük, elég szép.

Először is, joggal elmondhatjuk, hogy az elmúlt évben jobben hozzáfértünk a nagy közönség szívéhez és elméjéhez, mint az előtt. A közönség megnyilatkozása a Dávid Ferencz Egylet irányának teljesen igazat szolgáltatott. Hivatkozunk a mult közgyűlésen rendezett sorsjátékra, melynek nyereségtárgyait az országban szétszórta élő nőink serege adta össze kiváló bőkezűséggel. Hivatkozunk a sorsjáték estélyére összegyűlt nagy közönség érdeklődésére és a fillérekből előállott 1400 korona összegre, mely a Nők Világának első alaptőkéje. Ugy tapasztaltuk, hogy nőink érdeklődése az egyesületi működés iránt azóta nagyobb lendületet vett. A közgyűlés óta egyesületünkbe belépett összesen 150 új tag, kik közül nő 33. Ezt a számot azért tartjuk figyelemre méltónak, mivel eddig az összes nőtagok száma 150 körül állott, tehát a mult évi szaporodás az egésznek egy ötöd része. Nem valami tulságos siker, ha figyelembe vesszük hogy csak papnéink száma 100 körül áll, de mi megvagyunk elégedve mindig, ha reménységünk tápot nyer a jövőre. A lassu haladásnak némi magyarázata abban keresendő, hogy a háromszéki, küküllőköri fiók-egyletek a választmányukat még mindig nem egészítették ki nőtagokkal, s a nők működése a többiben is csak most kezdődött meg. Választmányunk azt hiszi, hogy a jövő közgyűlésen, midőn a D. F. Egylet fennállásának 20 éve lesz, a szervezet mindenütt teljes, a működés pedig lelket és eredményes fog lenni.

Örömmel tapasztaljuk, hogy nőink kezdik átlátni, hogy az egyszerű házas foglalkozás körében megérlelt gondolatokat

és szerzett tapasztalatokat, jó és hasznos dolog elmondani a nyilvánosság előtt. El is lehet mondani a Nők Világában épen úgy, mintha egymással beszélgetnénk. Azzal legyünk tisztában mindnyájan, hogy a Nők Világa csak akkor ér célzt, a mikor egyszerű falusi asszonyaink és leányaink is édes magukénak nézik, nélkülözni nem tudják és megfelelőleg támogatják, erősítik, csinosítják, hogy éppen olyan legyen, a milyennek szeretik.

Örömmel említjük meg, hogy az Udvarhelykőri fiók-egylet Választmánya, egyik nőtagja indítványára, jegyzőkönyvi határozat alapján meleg elismerését nyilvánította a Nők Világa szerkesztőségének az első évben elért sikerért Választmányunk tudomására hozta a szerkesztőknek.

Nőink kitartó buzgalma érvényesült Kolozsvárt a télen rendezett házi estélyen, melynek tiszta jövedelme 520 kor. 72 f. volt.

Jelentjük, hogy a sorsjátékra beküldött nyereménytárgyakból 30 drb az Egyletnek maradt. Egy diszes asztalterítőt az ujszékelyi egyházközségnek ajándékoztunk főleg konfirmációkor leendő használatra. a Bakó Etelka emlékére, ki épen ezt a szép tárgyat küldötte volt, s aki szülőinek és ismerőseinek mély fájdalomra váratlanul elhunyt f. évi január hónapban. A még meglevő tárgyakat a jövő egyleti évben fogjuk értékesíteni.

Sajnosan tapasztaltuk, hogy főleg a vidéken lakó leányoknak felsőbb iskolai oktatása a tanintézetek távolsága és a városi élet drágasága miatt sokféle akadályllyal jár. Választmányunk a kérdés tanulmányozására egy bizottságot küldött ki. Lelkészeink utján — értesüléseink szerint — mintegy 12 helyről jött válasz, de ezzel a bizottság nem kezdetett munkához, mivel legtöbbször csak elvileg szólottak hozzá, holott a bizottság főleg az iránt érdeklődik, hogy évenként hány leányunkon kellene ezen az uton segíteni. Addig is, míg a jövő közgyűlés elébe előterjesztést tehetünk, kérünk érdeklődést a t. tagoktól

Jelentjük, hogy Perczel Ferenczné öngys. közgyűlési felolvasását külön füzetben kiadtuk és a fiók-egyleteknek, előre bejelentett közgyűléseikre megfelelő példányszámot ingyen kiostásra megküldöttünk.

Az olvasási kedv fokozására és irodalmunknak minél szélesebb körben megismertetésére megpendítettük egy vándorkönyvtár eszméjét. A könyvgyűjtés megkezdődött, de mielőtt további lépést tennénk, Választmányunk a fiók-egyletek véleményét ki fogja kérni. Addig is kérjük a t. egyleti tagokat, küdjék be kiolvasott könyveiket az egyleti titkárok valamelyikéhez Kolozsvárra.

Hogy népünknek van kedve az olvasásra, azt az ingyen kiosztott füzetek rohamos szétkapkodása igazolja.

A f. évben az Unitárius Közlönyt följánlottuk ingyen a közkatonáknak. Az U. K.-ben is közölt levelek mutatják, mily szívesen fogadták, mily mohó vágygyal olvassák. Most már az erdélyi részekben levő összes csapatoknál levő ifjaink között forog az U. K.

Titkáraink levelezés útján föntartják és erősítik az összeköttetést angol és ámerikai hitrokonainkkal, minek nyomai láthatók a két lapban.

Az egyleti persely ügyét elnökünk ő mélt. sürgetésére munkába vettük s meghatároztuk, hogy a felolvasó gyűléseken befolyó pénz, valamint a megjelölt cél nélkül adott összegek fele része tétessék a perselyalaphoz. Meghatároztuk és gyakorlatba vettük, hogy választmányi gyűléseinken minden jelenlevő fizet a perselybe 20 fillért. Szolgáljon például a fiók-egyleteknek.

A perselyalap érdekében elnök ur ő mélt. indítványát külön fogjuk előterjeszteni.

Kolozsvárt a vallás-erkölcsi érzésnek a nép s főleg állandóan szaporodó hiveink között leendő ápolása érdekében Választmányunk a papnövendékek segítségével *vallásos összejöveleket* rendezett a monostori kétvízközben. Kedvesen fogadták, méltányolták és szép számmal látogatták. Ez a működésünk megfelel a fiók-egyletekben, főleg az udvarhelyiben az egyházközségekben tartott egyleti felolvasásoknak. Közművelődési és erkölcsi hatása elvitázhatatlan.

A serdülő ifjúságra főleg a „Konfirmációi emlék“ útján igyekeztünk hatni. A mult évben lelkészeink nagy része már ellátta volt magát, ebben az egyleti évben 326 példányt küldöttünk ki.

Egyes megkeresésekre különböző helyekre küldöttünk kiadványainkból s más vallásos könyvekből.

Felolvasó gyűlést kettőt tartottunk Kolozsvárt nagy számú hallgatóság előtt, kiváló sikerrel.

A fiók-egyletekhez ebben az egyleti évben is köriratban küldöttük meg a közgyűlés és a Választmány határozataival kapcsolatos fölhívásunkat és irányító kérésünket. A választmányok, úgy látszik, ritkán tartanak gyűlést, mert a választ nagy nehezen kapjuk meg s úgy sem mindeniktől. A helybeli fiók-egyletnek legyen ezért is elismerés.

Különben a fiók-egyletek működése, némi kivétellel, teljes elismerésre érdemes, a mint megdetszik a következőkből:

az *udvarhelyi* tartott 2 közgyűlést, egyik Máté Sándor

emlékével kapcsolatos ünnepély volt. 4 szavalat, 5 beszéd, számos ének tartatott. A vidék intelligentiája, mondhatni, teljes számban be van vonva az egyesület körébe s a nép is nagy mértékben érdeklődik iránta. „Gyűléseink, illetve ünnepélyeink mindig telt templomban folynak le.“

A *háromszéki* tartott 1 közgyűlést, 2 választmányit. Az egyesület pénzvagyona elhunyt volt pénztárnok Nagy Lajos lelkész-nél elszámolatlanul maradván, a hiány fedezése iránt a lépések megtétettek

A *felsőfehéri* tartott 2 gyűlést, 4 szavalat, 4 felolvasás, 2 ima mondatott s karéneket énekelt a fiókköri dalkör. „A hívek nagy érdeklődést nyilvánítottak szép számú megjelenésükkel.“

A *kereszturi* tartott 2 közgyűlést, illetőleg ünnepélyt, 2 választmányit 1 elnöki beszéd, 1 ima és 1 egyházi beszéd, 2 felvasás, 4 szavalat. Sándor János elnök felolvasásának kiadása határozottatott a székely mentés érdekében. „A hitélet, erkölcs, vallásos melegség, testvéri szeretet, békesség, földünkhöz való ragaszkodás voltak a f.-egyesület jelszavai.“

A *marosi* tartott 2 közgyűlést, s illetőleg Rákóczi-ünnepélyt, 4 választmányit, 3 beszéd, 1 ima, 2 felolvasás, 5 szavalat, 1 zene, 5 karének, 1 közének tartatott. A felolvasások széles körben terjesztése elví megállapodás lett. A f.-egyesület évi működése rendkívül élénk volt minden irányban.

A *küküllői* 2 közgyűlést, illetőleg ünnepélyt rendezett nagy számú hallgatóság előtt. Dávid Ferencz emlékére alkalmi istentiszteletet tartott mindenik pap. Dicsőszentmártonban 2 népszerű felolvasás, 4 szavalat, a közgyűlésen 1 ének, 1 ima, 2 beszéd, 2 felolvasás, 1 szavalat. „Az általános működés hatásos, lelkesült. A női tagok szaporodnak s már működni kezdenek.“

Az *abrudbányai* a tagok gyűjtésében élénk munkásságot fejtett ki. Kis köréhez mértén tekintélyes számra növelte tagjait. Nov. 16-án Dávid Ferencz halála évfordulója alkalmából közgyűlést és istentiszteletet, s azon kívül 2 választmányi gyűlést tartott.

Az *ifjusági kör* tartott 6 felolvasó gyűlést, 1 alakuló, 1 záró, 2 választmányi gyűlést. Érzik a kör működésén, hogy a tagok évenként változnak, de az ifjak átlátják nagy jelentésű missióját, s kiknek a kenyérkereset és a vizsgák megengedik, lelkesen működnek. A f. évben tartott felolvasás és a folytatott eszmecserék előre vetették képét a jövő emberének. A hivatalnokok működése csak dicséretet és elismerést érdemel.

A *Budapesti Dávid Ferencz Egyesület*, e mi ifju testvérünk, a fővárosban rá váró nagy missio teljes tudatában nagyszabású

munkásságot végezett a mult évben is. Most megjelent Értesítője egy derék könyv nagybecsű felolvasásokkal gazdagon. Működése nemcsak otthon, hanem a legtávolabbi helyeken is megteszi a hatást.

A fiók-egyletekben a tagok száma így áll:

Udvarhelyi	136,	új	22,
Háromszéki	61,	"	—,
Felsőfehéri	61,	"	7,
Kereszturi	133,	"	8,
Marosi			15,
Küküllői			4,
Aranyostordai	96,		
Toroczkói	96,		
Abrudbányai	43,		
ifjusági	50.		
Budapesti	186.		

A fiók-egyletek pénzügye ily képet mutat:

	Évi bevétel	Kiadás	Pénzvagyon	Persely-alap tagoknál	Hátralék a
Udvarhelyi	298·88	203·68	200·03	34·50	28—
Háromszéki	131·76	75·92	155·84		
Felsőfehéri	174·74	15·60	156·14		
Kereszturi	346·49	164·21	302·80	van;	tetemes
Marosi					
Küküllői	131·18	115·67	326·74		
Aranyostordai					
Toroczkói					
Abrudbányai					
ifjusági	50·59	42·47	282·08		
Budapest DFE.					

Még egy kis statistikát! Az elmúlt egyleti évben a D. F. Egyletben tartatott 12 egyházi beszéd vagy ima, 30 szavalat, 40 felolvasás, részt vettek énekekkel mintegy 10 dalkör, egyesek 15-en. Volt 3 irodalmi pályázat. Tehát csak az egyes munkálkodók száma a 100-at meghaladja. Ha hallgatóinkra és lapjaink olvasóira gondolunk, hátalatt szívvel mondhatjuk, hogy a hazai közművelődés, az önzetlen emberszeretetet, a valláserkölcsi tisztult fölfogás szolgálatában nem töltöttük az időt hiába. Ez a kis tükör, bár itt-ott homályos pontok vannak benne, egészében egy ép és erőteljes testület hasznos működéséről ad képet. Látjuk, hogy a DFE. tagjai fokozatosan szaporodnak. Az áldozatkészség és a munkakedv nemcsak a központi helyeken, hanem a vidéken, sőt a legkisebb helységben is észlelhető

Ezt érdeemes elnökünk a DFE. tagjaihoz intézett lelkes szózatában így fejezte ki: „Egyletünk a szellemi téren szép munkásságot fejt ki. Anyagilag, ha nem is rohamosan, de lassan gyarapodik.“

Ha a tagok buzgóságát s áldozatra kész, mindig lelkes és lelkesítő tevékenységű elnökeinket, választmányainkat, Isten nekünk megtartja, akkor egy esztendő múlva, midőn a DFE. 20 évesnek fogja mondani magát, akkor a DFE. 10 fiókja 2000 taggal és százféle sok szép munkával fog beszámolni. Tehát Isten nevében csak előre!

Pénztárnoki jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Évi jelentésem megtevésénél nem tehetem, hogy fel ne említek két olyan körülményt, melyek számadásunk adataira lényegesen befolyanak. Egyik az, hogy mostani közgyűlésünk miatt egyleti évünk még 10 egész hónapra sem terjedt, mi számadási rendes tételeinket kisebbekké teszi; másik az, hogy a múlt évben tartott sorsjáték jövedelme jelen számadásunkban szerepel, mely a bevételeknél mintegy 1400 korona rendkívüli többletet okoz.

Évi bevételünk volt 4236 K. 03 f., mely összeg a megelőző évi 2969 K. 42 f. bevételnél 1266 K. 61 fillérrel több. Kiadásunk 2356 K. 14 f., mely a megelőző évi 2931 K. 36 fillérnél 575 K. 22 fillérrel kevesebb.

Az egylet jelenlegi vagyona 7000 K. tőkésített alap és 1897 K. 52 f. rendelkezésre álló összeg, vagyis összesen 8897 K. 52 f. Alapszabályaink értelmében az elkölthetlen alaphoz volna csatolandó az évi bevétel 5%-ja és az alapítói díjából befolyt összeg. Egyletünk választmánya azonban tőkésítésre ajánl 1400 koronát, mint a sorsjáték egész jövedelmét és a befolyt ajándékokból 200 koronát, mint egy létesítendő persely-alap kezdetét. Így a jelen közgyűlés határozatával az egylet tőkésített alapja 8600 koronára volna emelendő.

Bevételeink részletei a következők:

Rendes tagok díjaiból	459 K. — f.;	a megelőző évben volt	496 K. — f.
Előfizetők	205 " — " " " "	" " " " "	285 " 20 "
Fiókegyletekből	721 " — " " " "	" " " " "	600 " 48 "
Nyomatványokból	53 " 14 " " " "	" " " " "	61 " — "
Kamatokból	358 " 77 " " " "	" " " " "	380 " 34 "
Ajándékokból	450 " 40 " " " "	" " " " "	432 " 88 "
Sorsjáték jövedelme	1395 " 32 " " " "	" " " " "	— " — "

Háziestély jöved.	525 K. — f., a megelőző évben volt 565 „ 62 „
Alapítói díjakból	40 „ — „ „ „ „ „ 140 „ — „
Hirdetések	28 „ — „ „ „ „ „ 8 „ — „

Összesen 4236 K 03 f; a megelőző évben volt 2969 K 42 f.

Ez adatok szerint a megelőző évinél feltűnőleg kevesebb bevételünk volt az előfizetők díjaiból, kik közül a budapesti D. F. Egylet többet vont be tagjai közé. És ez egylet járulékánál meg is találjuk a megfelelő többletet. A kamatoknál feltűnő visszaesést múlt évi jelentésem megmagyarázza, sőt a kamatláb alászállása is befolyt a mutatkozó visszaesésre.

A kiadások részletei a következők:

Nyomdai költség.	1218 K. — f; a megelőző évben volt 1876 K. — f.
Postai díjak	377 „ 98 „ „ „ „ „ 424 „ 03 „
Tiszteletdíjak	296 „ — „ „ „ „ „ 278 „ — „
Képek	82 „ 80 „ „ „ „ „ 71 „ 26 „
Kiadói munkák	215 „ 28 „ „ „ „ „ 174 „ 82 „
Levelezés	15 „ — „ „ „ „ „ 32 „ 05 „
Énekar	— „ — „ „ „ „ „ 15 „ — „
Segélyezés	37 „ 60 „ „ „ „ „ 10 „ — „
Különb. czimeken	113 „ 48 „ „ „ „ „ 50 „ 20 „

Összesen 2356 K. 14 f; a megelőző évben volt 2931 K 36 f.

A mutatkozó kevesebb kiadás java része az egyleti év rövidségéből magyarázható meg.

Fiók-egyleteink járulékai a következők voltak:

Udvarhelyköri f.-e.	156 K. — f; a megelőző évben volt 153 K. 60 f.
Toroczkói	— „ — „ „ „ „ „ 108 „ — „
Kereszturköri	25 „ 20 „ „ „ „ „ 80 „ 40 „
Ar.-Tordaköri	26 „ 60 „ „ „ „ „ 68 „ 88 „
Marosköri	70 „ 80 „ „ „ „ „ 56 „ 40 „
Háromszékköri	74 „ 40 „ „ „ „ „ 33 „ 60 „
Küküllőköri	50 „ 40 „ „ „ „ „ 27 „ 60 „
Felsőfehéreköri	64 „ 80 „ „ „ „ „ — „ — „
Abrudbányai	36 „ — „ „ „ „ „ — „ — „
Ifjusági	16 „ 80 „ „ „ „ „ — „ — „

Összesen 521 K. — f; a megelőző évben volt 528 K. 48 f.

A budapesti Dávid F. Egylet szintén a fiók-egyletek fizetési arányában küldött tagjaiért 200 koronát, míg a megelőző évben csak 72 koronát.

Hátralékosaink nagy számmal vannak, holott kis egyletünk működésére nézve ohajtandó, hogy legalább azon kevesek, kik zászlónk alá szegődtek, pontosak legyenek a díjak fizetésével.

Ezekbeu voltam szerencsés megtenni évi jelentésemet s

ezek alapján kérem a t. Közgyűlést, hogy a pénztárvizsgáló bizottság jelentésének meghallgatása után engem a lefolyt év számadásának terhe alól felmenteni sziveskedjék.

Kolozsvár, 1903. augusztus hó 5-én.

Gálfi Lőrincz pénztárnok.

Ima.

(Dávid Ferencz Egylet 1903 évi rendes közgyűlésére.)

Szent Isten, menyei édes Atyánk! gyermeki igaz hittel, ragaszkodó bizalommal vesszük ajkainkra a te nevedet, mely szent előttünk; szívünk magasztos érzéseivel emelkedünk hozzád, ki »nagy vagy a nagyokban, bölcs a kicsinyekben s gondod nem fárad el annyi ezerekben.« Hozzád, a véghetetlenhez akarunk emelkedni mi a végesek a te kibeszélhetetlen jóságodban, szertetedben — bár egy pilanatig összeolvadva — mélyen érezni, hogy mi a menny polgárai vagyunk, halandó tesben halhatatlan lélekkel örök életre teremtve, hozzád vágyodunk, veled ohajtunk beszélni jó Atyánk, kinek szereteted mosolyg a magas ég kékjén, a mezők arany kalászaiban, az erdők zöld lomb-koszoruján, a csermelyek gyöngyöző habjain; hozzád vágyunk, tégedet ohajtunk, ki vezeted teremtményeid sorsát, a ki minden változások felett változhatatlanul élsz és uralkodol szerető gonddal, nagy bölcsesség el.

Édes atyai szeretetednek köszönjük ez órát is, melyben »nap-támadatról és enyészetről,« délről és északról összejövénnek a te kiválasztottaid, hogy midőn megszentelik dicső emlékét a nagy Dávidnak, ki zászlójára írta a *hitzabadságot*, egy évi munkálkodásról számot adva, annak áldásaiért nevednek mondjanak mondjunk dicséretet és hadd mindannyian »emlékezzünk régiekről.«

Szent Atyánk, nagy Istenünk te titkos ujjaid ihlették ajkait a mi Dávidunknak, ki »nem bottal, hanem a seregek Ura Istenének nevével« a te neveddel ment a nagy harc megharcolására; a te lelked iratta ő vele a börtön falára a jóslatot — mely hála neked! — részben már teljesült, mert »új élet van sötét romokon«; a te gondviselésed vezette anyaszentegyházunk hajóját viharos és békés vizeken s nagy jóságod állott e vallásos és erkölcsi egyesület bölcsőjénél, s te örködtél leghűségesebb angyalként annak élete felett.

Úram »te-benned biztunk, eleitől fogva«, te voltál a mi oltalmunk, gondviselésünk mindenha.

Most is, ezután is csak tőled várunk, szívünknek egész hit-tével hozzád esedezünk: ne vond meg jó Atyánk tőlünk kegyel-medet soha!

Szenteld meg ez órát, szenteld meg keblünk érzéseit, hogy midőn elmerengünk a multon, azon, mint erős kősziklán építhesük messze jövőnket! Áld meg egyletünket, hogy annak hit és munkásság által megszentelt zászlója hirdesse az eszme, az igazság győzedelmét örökkön, örökké!

Áld meg egyletünk bölcs vezéreit, szorgalmas munkássait, buzgó leányait és áldozni tudó fiait!

Neked szent Atyánk! »nem csak egy áldásod van«, áldj meg mindnyájunkat a te javaidal, hogy kész szívvvel vallhassuk, hogy egy érzellemmel énekelhessük:

»Egy Istenünk, egy királyunk, egy hazánk,
Hazánk, hitünk, és királyunk,
Te áld meg jó Átyánk!« Ámen.

Demeter Dénes
lelkész.

A Dávid Ferencz Egylet üdvözlése.

— A közgyűlésen Vargyason mondotta Sándor Gergely udv. köri elnök. —

Méltóságos Elnök úr!

Nagyérdemü közönség!

A jelen évi zsinat tartása alkalmából az udvarhelyköri Dávid Ferencz Egyletnek jutott az a kiváló szerencse, hogy mint házi gazda a maga területén, itt a vargyasi egyházközségben atyafiságos szeretettel fogadhatja a Dávid F. Egyletet.

Nem tehetjük, hogy e feletti örömünket kifejezésre ne juttassuk, mert az a szerencse, mely anyaszentegyházunkat a Dávid F. Egylet útján érte, a mi szerencsénk is, közös örömünk, közös boldogságunk.

Nekünk a Dávid F. Egylet, mint egyháztársadalmi vagy vallásérkölcsi egyesület, kebelünkön melengetett s szívünk vérevel gyöngéden táplált édes gyermekünk s ha nem mondjuk is, hogy e nevet legelőször ez egyházkör hozta forgalomba, de azt nemes önérzettel mondjuk, hogy a később megalakult Dávid F. Egylet bölcsője mellett és keresztelőjénél, a legelső között valánk a tisztelet aranyával, a részvét tömjénével s a buzgó igyekezet mirhájával, s most, midőn mint megizmosodott ifju, merész sashoz hasonlóan, szárnyakat bont, hogy nem remélt nagyságunk és dicsőségünk temploma felé jutni segítsen, valljuk és állítjuk, hogy jóra, szépre és nemesre törekvő munkásságában vele érzünk s vele abban ki is tartunk egész a diadalomig.

De nem áltatjuk magunkat azzal, hogy ez az öröm és készség csak az udvarhelyköri Dávid Ferencz Egylet dicseke-

désének lenne nemes tárgya, hisszük, hogy anyaszentegyházunk minden tagjáé, hisszük, hogy a Dávid Ferencz varázszó nevével kibontott zászló nemcsak itt keleten, a lelkiismereti szabadság classicus földjén a legbiztosabb jel, mely alatt lelkeket meghódítani, sziveket megnyerni, a valláserkölcsei élet mezőit megszépíteni lehet, hanem a hármasság és a négyfolyam tövében is, a leghatalmasabb eszköz századok multán is bizonyítani: „Nem halt meg a leányzó, hanem csak aluszik“; meghaltak, kik a gyermek életére törtek, de él az Ige, az Eszme s a nép tudatában tengeren túl és innen a lengő zászló symboluma: „Vallásunk a jövő vallása.“

A tökéletesség magasztos célja felé minden egyes részint az együttes munka, részint a közbizalom által elhívott intézők lelkesedése és ügybuzgósága által juthat. A Dávid F. Egylet élén kezdettől fogva nemcsak munkás, hanem a tudomány oszlopos emberei állottak szent lelkesedéssel. Ilyeneket van szerencsénk annak élén a jelen alkalommal is tisztelhetni. Azért vesszük bizó lélekkel az intelmet: „Ne félj kicsiny sereg.“

A midőn tehát az udvarhelykői Dávid F. Egylet hálással köszöni az Elnökségnek, hogy a közgyűlést az egyházkörben méltóztatott összehívni, óhajtjuk, hogy összejövetelünk, szellemi vagy lelki érintkezésünk üdvös eredményeket, hasznos alkotásokat teremtsen vallás erkölcsi életünkben s mindannyian jól és itthon találhassák magukat közöttünk. Isten éltesse a Méltóságos Elnök és titkár urakat, s az elnökség m. t. többi tagjait, hogy virágoztathassák Dávid F. Egyletünket anyaszentegyházunk és hazánk javára időtlen időig. Eljen a Dávid Ferencz Egylet!

A nemzetközi vallásos congressus.

Kedves Barátom: *A nemzetközi vallásos congressus Amsterdamban* szept. 1—4. napjain tartotta tanácskozásait. Hogy nemzetközi volt, a mellett élő bizonyíték a különböző országok küldötteinek diszes névsora. Hogy vallásos volt, arról tanuskodnak azok az épületes tanulmányok, a melyeket az egyes szónokok a felolvasó asztalnál bemutattak. S valóban congressus is volt, mert mindannyian egy rokonérzéstől áthatva jelentünk meg, hogy bizonyosságot tegyünk az igazságról. Nem volt ott különbség faj és felekezet között. Francia és angolszász, német és magyar, dán és hindu, hollandi és japán testvérjebbot nyújtottak egymásnak. Unitárius és mennonita, kálvinista és remons-

trans s más „modern“ és szabad protestans egyházak vezetői, egyetemi tanárok és lelkészek, áldották az isteni Gondviselést, hogy őket ebbe az örvendetes szellemi közösségbe hozta.

A kongressuson mintegy 1000 lélek vett részt. Ezeknek $\frac{1}{4}$ -e külföldi. A kongressus helyi érdekét növelte az a körülmény, hogy a „modern theologusok“ is ezzel kapcsolatban tartották rendes évi értekezletüket, melyen a távoli kerületek is mind képviselve voltak, s az ifjuságnak is alkalma nyílt, hogy a mozgalomhoz csatlakozzék.

Szeptemberr 1-én este 7-kor volt az ünnepélyes istentisztelet az ősi vallon templomban, hol van Loenen Martinet lelkész a hit-remény-szeretet jogait és áldásait fejtegette. A khorus megható egyházi épekekkel növelte a buzgóságot és testvéries rokonérzést. A rendező-bizottság gondoskodott, hogy úgy a beszédet, mint az énekszöveget angol fordításban élvezhessük. Este 9-kor a külföldi képviselőket üdvözölte W. Hugenholtz, helybeli lelkész, a fogadó-bizottság elnöke s a disztermet zsufoolásig megtöltő diszes közönség tetszéssel fogadta a rokon-szenves válaszokat, melyekben a különhöző országok küldöttei megköszönték a szíves fogadtatást, valamennyien keresve a kapcsolatot, mely hazájokat a vallásszabadságnak ehhez a klaszikus földjéhez köti.

A kongressust másnap (szept. 2.) d. e. 18 órakor *dr. Oort* leideni egyetemi tanár, magvas beszéddel nyitotta meg az amsterdami „Szabad Egyház“ disztermében. „Istenről elmélkedve“ — ugymond — „nincs miért szentkönyvre vagy kiváló személyekre hivatkoznunk, sőt inkább teljes meggyőződéssel vizsgáljuk szivünket és elménket. Önerőnkön megismerve Istent, óhajtjuk, hogy embertársaink is érezzék ezt a lelki szabadságot és önálló ítélőképességet. Ez az igaz vallás! — Azután *Ch. Wendtte*, főtitkár, ki Eerdman, leideni tanárral legtöbbet fáradt az előkészítés nagy munkájában, számolt be a Nemzetközi Tanács ügyeiről a londoni kongressus óta. Örömmel jelezte, hogy az eszme mind nagyobb népszerűsége tesz szert az ó. és újvilágban szétszórtan és elszigetelten élő szabadelvű hívők között. Ennek bizonyága az is, hogy szabad Hollandia protestans gyülekezeteiben vendégszerető otthonra találtunk. Megható sza-

vakban emlékezett meg a néhai nagy tudós Tiele érdemeiről, mire ünnepélyes csöndben fölállt az egész gyülekezet s így róttá le a kegyelet adóját. — *Carpenter*, oxfordi tanár, a „vallás helyét“ történelmi alapon ismertette, egy vonalon az emberi szellem többi termékeivel, a törvénnyel, a művészettel és a költészettel. „A vallásban a társadalmi és erkölcsi elvek felül-emelkedtek a dogmán és czeremonián, és a mult nem szabhatja meg, hogy a jövőben meddig haladhatunk. Csak örvendhetünk, hogy Krisztus mellé méltán sorakoznak minden időkből az emberi szellem kiváló képviselői.“ — *Jean Reville*, párisi egyetemi tanár szerint, a természet rendjének modern fogalma a vallásból is kiszorítja a csodálatos és természetfeletti elemet. — *Dr. Eliot*, az Amériikai Unitárius Társulat elnöke, szépen rajzolta a kereszténység jellemvonásait Amerika szabad földjén s kijelentette, hogy republikanus szervezettel leginkább megegyezik az az önkéntes szövetkezés, a melynek köszönhetik eredetüket az összes (több mint száz) amériikai egyházak és felekezetek.

Jellemző volt e diszteremben maga az üvegfestészet is, mert a végnélküli czirádák és képzelt alakok helyett az emberi szellem képviselői voltak szépen csoportosítva; Mózes és Krisztus, Pál apostól és Szt-Augustinus, Socrates és Aurelius, Dante és Kempis, Luther és Zwingli, Spinoza és Kant, Lessing és Goethe, Emerson és Carlyle.

Délután is volt több felolvasás angol, német, holland és francia nyelven. *Dr. Cramer* (Amsterdam) hangsúlyozta, hogy a szabadelvű hívőknek is szükségök van valamely egyházi szervezetre *Armstrong* (Liverpool) Istenről, mint „minden lelkek lelkéről“ értekezve, a személyes tapasztalatot elébe helyezte a hagyományos felfogásnak. *Hocart* (Brüssel) a belgiumi szabadelvűak küzdelmeit ismertette. *Dr. Bruining* (Amsterdam) a szabadelvű theologia támadó jellegét inkább építésre, mint rombolásra óhajtja irányítani. *Dr. Schieler* (Danzig) a németországi szabadelvűek kinos helyzetét festette az uralkodó egyházzal s magával az állammal szemben, s prófétai szemmel tekintett egy új reformáczió elé. *Shinde* (Calcutta) nagy hatást keltett, midőn a Brahma Samaj-ról példát véve, az igaz meggyőzés hangján hirdette az emberi szellem vallási egységét.

Este az egész társaság a népszínházba ment, hol a „Venczei Kalmár“ mesteri előadásában gyönyörködött.

A második napon *Crooker* (Amerika) az amerikai nevelési elveket ismertetve, lelkesen hirdeti, hogy az élet számára neveljünk, embert neveljünk s adjuk meg mindenkinek az alkalmat arra, hogy magát tökéletesíthesse. *Pfleiderer* (Berlin) azokra a különböző elemekre hivatkozik, a melyek a római és hellen műveltséggel a zsidó és egyiptomi hagyományokkal befolyásolták a Krisztus képét az új-testamentumban. A régi Krisztus-kép mythikus és naiv, a modern Krisztus-kép szerfölött idealizált; a kettő között föl kell fedoznünk valahára a történelmi Krisztust, a ki emberségét soha meg nem tagadva a szellemi isten fiúságot hirdeti. *Wicksteed* (Anglia) párhuzamot von a XII–XIII. század bölcselei, hívő lelkei és a mostani gondolkozó lelkek tapasztalatai között s örvend, hogy korunk minden vallásban méltányolja a maradandó elemet. *Montet* (Genf) elősorolja a judaizmus, iszlamiszmus és kereszténység rokon vonásait, s úgy találja, hogy az egy Istenség eszméje alapján ezeknek egyetemes vallási egyesülése kívánatos. *Mead* (Amerika) a világbéke előharcosairól emlékezve, e nemes ügy felkarolásáért Hollandiának nyújtja a pálmát.

Délután az egész társaság külön vonaton Haarlembe rándult, hogy gyönyörködjék az ódon Szt-Bavo székesegyházban adott művészi orgonahangversenyen, melyet közbe-közbe egy igen élvezetes quartett váltott fel. Este a haarlemi népkertben 600 terítékű bankett volt, hol újra felköszöntökkel és nemzeti himnuszokkal üdvözölték a különböző országok képviselőit.

Péntek volt az utolsó nap. Ekkor *Andresen* (Schleswig-Holstein) újabb positiv hittan szükségességét hangoztatta. -- *Schoenholzer* (Zürich) a szabadelvű kereszténység terjedéséről számolt be Svájc német kantonaiban *Bourrier* (Sévres) értekezett a szabad gondolkozás terjedéséről a papság között, hivatkozva saját példájára. *Toyosaki* (Japán) ismerteti a buddhizmus és kereszténység harcát Japánban, s kimondja, hogy ha egy japáni keresztény lesz, csak a szabad irányhoz csatlakozik. *Fózan* (Budapest) tárgyilagos képet igyekezett nyújtani a magyarhoni vallásos mozgalmakról.

Még egy pár kölcsönös köszöntés a testvériség és felebaráti szeretet szent nevében s a mindvégig kitartó népes hallgatóság, melyben a nők is szép számmal voltak képviselve, egy hollandus zsolttárt énekelt egy szivvel-lélekkal s erre dr. Oort elnök a kongresszust berekesztette. S barátok és jóismerősök bucsut mondtak egymásnak két évre, a genfi találkozóig. adja Isten, hogy négy év múlva Budapesten találhassunk.

Délután még egy élvezetes kirándulásban volt részünk Edamba és Volendamba, tipikus hollandi tájképpel és népviselettel. Gőzhajó vitt haza a Zuides-Seen. Felejthetetlen napok páratlan holland vendégszeretet.

Józan Miklós.

Az udvarhelykörüi lelkészi segély-egylet első áldozata.

Ders az 1902-ik évben a kétszeri jégverés miatt nem aratott. A mindennapi kenyér lett elvéve e csapással. S épen erről esett szó, egy H.-Karácsonfalván tartott lelkészkörüi gyűlésben, hol az igazi collegialitás és humanitás spontan megnyilatkozása egy év múlva is és a mig élek örökké szólásra indítja nyelve-met, hála-ra kötelezi lelkemet.

Nevezett gyűlésben megalakul az udvarhelykörüi lelkészi segély-egylet. Egyik, vonatkozó pontja ez: „Ha valamelyik a körben lakó lelkész-társunkat szerencsétlen tűz találja, vagy pedig határát a jég úgy elveri, hogy sem szalmás, sem vékás képét nem kap, az esetben mindnyájan tehetségünkhez mérten, gabona segélyben részesítjük. Ha többet ér egyszerre a kár, akkor a segély megosztandó.“

Az első, kit a jég a mult évben úgy elvert, hogy sem szalmás, sem vékás képét ne a kapott, én voltam s így az első segélyezettnek is, kit a hitnek cselédei önkéntes áldozatokkal megkerestek, nekem kellett lenni. Egykor elmuló emlékezetem tábláiról a örök emlékezet márvány lapjára irom át kedves és tisztelt neveiket: Kisgyörgy Sándor vargyasi, Vári Albert kénos-udvarhelyi, Pál Ferencz oklándi, Ajtai János almási, Demeter Dénes h.-karácsonfalvi, Mátyás János muzsnai, Péter Sándor városfalvi, Ürmösi Károly jánosfalvi, Dombi János h.-szentmártoni, Gál József recsenyédi lelkészeknek, barátaimnak, kik jól megérdemelt bérüket nemcsak maguk használták, hanem 1—1 hecto búzával a jótékony-ság adományait és áldásait velem is megosztani kívánták.

Az az édes érzemény, mely ebből és a segély-egylet megalkulásából származhatik, azt hiszem nemcsak enyim, a segélyezetté, hanem a jószívü adakozóké is

Adja Isten, hogy hamar, esztendőről-esztendőre ne legyen folytatása a számsornak, melyet én kezdettem. De ha még is megzendül az Ur szózata s megveszi a földet tűz és köesóvel, hadd csendüljön meg akkor és ujra a lelkek szózata: „*Egymásnak terhét hordozzátok és ugy töltsétek be a Krisztus törvényét,*“ Gál 6. 2. vagy a szivek beszéde: „*Erőnk szerint, sőt erőnk felett is jó akarattal adakozzunk*“ 2 Kor. 8: 3. Isten áldja meg adakozó barátaimat a lélek és test kenyerével mind örökké.

Ders, 1803. szept. hó 8.

Sándor Gergely
dersi lelkész.

Teremtsünk perselyalapot a XX. év emlékére.

1904. szept. 2-án a Dávid Ferencz Egylet születésének 20 éve lesz. A XX-ik évet a ma élő és működő egyleti tagok tegyék emlékezetessé. Valósítsuk meg a DFE. első elnökének Dr. Brassainak azt a kívánságát:

1. hogy minden tag gyűjtsön maga mellé még egy tagot. Ezt tegyük meg a XX-ik évben.

2. Valósítsuk meg a DFE. mostani elnökének azt a nemes tervét, hogy teremtsünk egy perselyalapot. Minden meglevő és leendő tag ebben a XX-ik évben ajándékozzon legalább 20 fillért a perselynek s gondoskodják, hogy családjának mindenik tagja után is 20—20 fillér folyjon be.

A XX. év emlékére befolyó adományokat és taggyűjtéseket állandó rovathan minden hónapban fogjuk közölni.

Adományok a perselyalapba.

Első közlemény.

1. Br. P. Horváth Kálmán 50 kor. 2. Ferencz József 2 kor. 3. Ferencz Józsefné 2 kor. 4. Ferencz Zsuzsa 1 kor. 5. dr. Ferencz József 1 kor. 6. dr. Boros György 2 kor. 7. dr. Boros Györgyné 2 kor. 8. Boros Ella, Irén, Rózsika 1 kor. 9. Gálfi Lőrincz 2 kor. 10. Gálfi Lőrinczné 2 kor. 11. Gálfi Jenő és Margit 1 kor. 12. Fangh Erzsébet 1 kor. 13. dr. Gál Kelemen 1 kor. 14. dr. Gál Kelemenné 1 kor. 15. Gál Ernő, Ilonka, Miklós és Gyula 1 kor. 16. Engel Gáborné 2 kor. 17. Engel Ella és Lili 1 kor. 18. Mikó Imre 1 kor. 19. Mikó Imréné 1 kor. 20. Mikó Erzsé, Miklós, Pista 1 kor. 21. Fekete Gábor és neje 4 kor., 22. Fekete Károly és Sándor 2 kor. 23. Zsakó Istvánné 2 kor. 24. Gyöngyössy Béláné 1 kor. 25. Gyöngyössy Béla 1 kor. 26. Gyöngyössy Berta, Ibolyka, Pista 1 kor. 27. Iszlai Márton 1 kor. 28. Pálfi Márton 1 kor. 29. Kovács János 1 kor. 30. Kovács Irén, Margit 1 kor. 31. Orbók Mór 1 kor. 32. Orbók Mórné 1 kor. 33. Orbók Loránt 1 k. 34. Orbók Ilonka 1 kor. 35. Orbók Attila 1 kor. 36. Kőváry László 5 kor. 37. Árkosy Lajos 2 kor. 38. Nyiredy Gézáné 2 kor. 39. Nyiredy Erzsé, Géza, Margit, Ilonka 1 kor. 40. Hadházy Sándor 1 kor. 41. Hadházy Sán-

dorné 1 kor, 42. ifj. Hadházy Sándor 1 kor 43. ifj. Hadházy József 1 kor. 44. Gyulay László 2 kor. 45. özv. Tóthné Gyulay Etelka és leányai Etelka, Ilona, Margit 2 kor. — Az első közlemény összege 114 korona.

A XX. év emlékére ime a központi választmány tagjai megadják a jó példát. Vajha minden tag s hozzá tartozói követnék, hogy mindenik számban hasonló kimutatást adhassunk. Akarjuk és úgy lesz.

Fangh Erzsébet titkár.

Dr. Boros György titkár.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

— **A főtanácsi bizottság**, melyet a múlt évi kolozsvári fő Tanács a püspök ur indítványára szervezett volt, a zsinatot megelőzőleg, aug. 14—16 napjain tartotta gyűléseit. Jelen voltak: dr. Ferenczi Géza ügyvéd, Guidó Béla, Kelemen Albert, Raffai Domokos esperesek, Lőrinczi István, Végh Mihály lelkészek, Pap Mózes tanár.

Az egyház összes számadásait alapos és részletes vizsgálat alá vették, derekasan áttanulmányozták, tüzetes jelentéseikkel a zsinatot tájékoztatták és egyben a zsinat munkáját megrövidítették. Meleg hála és elismerés illeti e buzgó egyh. tanácsosokat.

— **Két új iskolai gondnokot** választott a vargyasi zsinat. Kolozsvárra a néhai dr. Brassai helyére Gál Jenő kir. táblai tanácselnököt, ki úgyis mint a budapesti egyház megalakításában és a templom építésében kiváló tényező, úgyis mint a kolozsvári kollegium ügyeinek alapos ismerője és nagy tudású férfiú, méltóan fogja betölteni a rászálalt nagy örökséget. Így most már négy derék felügyelő gondnoka van a kolozsvári kollegiumnak: dr. Kövály László, Kozma Ferencz, Fekete Gábor, Gál Jenő. A kereszturi gymnasiumhoz új állást jelölt ki a zsinat csak azért hogy Daniel Lajos vargyasi birtokost bevonhassa a gymnasium kötelékébe. Lapunk múlt számában bemutattuk ezt a még itju erőben levő nagyszabású férfiut. Az ő megváltoztatása azt jelenti hogy e székelő gymnasium új korszak küszöbén áll. Az állammal szerződésre akar lépni hogy 6 osztályra kiegészítessék és új épületet akar emelni hogy kolozsvári nagytestvérehez méltó legyen. Pákey Lajos készítette a tervet. Most már három gondnok: Pálffy Dénes, dr. Jankovits Pál, Daniel Lajos gondja hogy az új épület rövid idő alatt készen legyen. Daniel Lajos ak édes atyja mostani főgondnokunk a most már régi épület körül megadta volt a jó példát. Csak előre!

— **Az unitárius egyház gazdasági bizottsága**, mely az újabb szervezést megelőzőleg a Augustiuovits-féle jószág felügyelőség volt és 3 tagból állott, a vargyasi zsinaton 2 új tagot nyert: Ürmössy Jenő bárói birtokos és dr. Nagy Zoltán ügyvéd személyében.

— **Új egyházköri előljárók** A múlt évben alkotott dunatiszamenti unitárius egyházkör esperesét Józán Miklóst, köri gondnokait dr. Daniel Gábor országgházi alelnököt és Kovács József hódmezővásárhelyi birtokost a zsinati Főtanács eskette föl új hivatalukba. Tágas mező van előttük, sokat végezhetnek ha elkessen kezdik és folytatják munkájukat. Üdvözljük!

— **Papi beköszöntő** Lapunk zártakor vettük az értesítést, hogy Fekete József a volt iszlói lelkész szept. 20-án köszöntött be Nagysolyosba, hova a főt. püspök ur kinevezte. Nagy közönség fogadta. Kovács Imre kissolyosi lelkész volt a beiktató lelkész. Az ünnepség után közbéd volt Szabó Márton gondnok házánál.

— **Csifó Salamon** egyházi és püspöki titkárt a kolozsvári egyház-köztség, a Mózes András lelkész halálával megüresedett lelkészi állásra

megválasztotta s az E. K. Tanács a papnevelő intézethez lelkészitanárrá kinevezte. Csifó a lelkészi állást okt. 4-én elfogja foglalni, tanári működését már megkezdette. Üdvözüljük az új munkakörben és kívánunk sikert és kitartást.

— **Végh Mihály** árkosi lelkészt az E. K. Tanács egyh. és püspöki titkárrá megválasztotta. Végh munkás, rokonszenves ember, kinek a központi állásban végzendő működése elébe bizalommal tekintenek az intéző körök. Gratulálunk.

— **Unitárius nyomda.** A főtanácsi bizottság dr. Ferenczi Géza indítványára megvetette alapját egy unitárius nyomdának. A tagok 125 koronát adományoztak és az E. K. Tanács figyelmét erre a nagyjelentésű kérdésre terelték. Az XVI és XVII században, mintegy százévig volt nyomdánk, azután Kmita Andrásné Vilhelm Krisztina költségén szereztek nyomdát 1693 körül, a melyen a Koncz Boldizsár kátéja és a Petichevich Horváth Boldizsár apologiája nyomtatott. A kolozsvári piaci templom elfoglalásakor a jó osztrák katonák és a papok ad maioram dei gloriam össze törték, 1848-ban Brassai ígért volt nyomdát de a szabadság harcza miatt nem létesülhetett. A XX-ik század ugyan megilleti!

— **Dr. Bedő Albert** orsz. képviselőt nem volt szerencsénk a zsinaton látni, de azért mégis ott volt azzal a pályadíjjal, melyet pünkössti beszéd irásáért tűzött ki. A díjat a theol. tanárok bírálata alapján Kelemen Árpád kaáli ifjú lelkész Kelemen Albert esperes fia nyerte el. Husvétii beszéddel Ürmösi Kálmán lelkész fia nyert volt. Így hát nem csak az újabb papi generáció tagjait, hanem a papfiukat is illeti az elismerés. A pünkössti pályázat oly jeles dolgozatokkal bővülködött, hogy az írók bátran nyílvanosságra bocsáthatnák neveiket is, dolgozataikat is. Karácsoni beszédre pályázatot hirdettetett.

— **Benczédi Ferencz** Benczéd községi pénztárnokot király öfelsége a koronás érdemkereszttel tüntette ki 40 évet meghaladó hű és buzgó szolgálataiért. Udvarhelymegye főispánja Hollaky Arthur, alispánja dr. Domokos Andor, főszolgabíró dr. Demeter Lőrincz, Ádám Albert tb. főjegyző és mások vettek részt az ünnepélyben, melynek színhelye Szt. Mihály község volt. A paplak mellett díszkapunál Pap Pál üdvözölte a megyei előjárókat. Az ünnepély az unitárius templomban tartatott, hol jelen volt a Nyíköv vidék székelysége, Pálffy Dénes nagybirtokos, Gálfly főszolgabíró Dr. Jankovich Pál járás orvos, dr. Pálffy Jenő szolgabíró stb. A főispán szép beszédben fejtette ki a kitüntetés jelentőségét. Benczédi meghatóttan válaszolt és köszönte meg Gálfly főszolgabírónak a főispánnak mondott köszönetet fáradságáért. Deák Miklós lelkész közebéddel tiszteltette meg a vendégeket. Mi is üdvözöljük Benczédi Ferencz fiát, a D. E. lelkes tagját s örömeiben őszinte szívvel osztozunk.

— **Az unitárius Szószéknek folytatása lesz,** legalább ezt reméljük több bizalmas beszélgetésből, melyet a lelkészek a zsinaton folytattak. Az unitárius és nem unitárius közönség is bizonynyal szívesen veendő ha az egykor oly szívesen fogadott „Szószék“ megelevenül.

— **Képes levelező-lap a bölöni unitárius templomról.** Dr. Toth György, jelenleg beszünetelt kir. albiró, a szülő faluja iránti szeretetből gyönyörűen sikerült képes levelező lapokat készítettett a régi várfalaktól körülvett bölöni templomról és azokat közforgalomba bocsátotta. Czélyszerű volna, ha Székelykeresztúron, Udvarhelyen, Marosvásárhelyen s más központokban e levelező lapok árusítókra találnának, hogy minél szélesebb körben ismerjék meg az unitárius hívek a legjobb eklézsiához méltó és imponáló templomot. A levelező lapokat Rafael Jakab bölöni kereskedőtől lehet megrendelni. (Ára?)

A marosköri Dávid F. flokegylet augusztus 16-án d. u 4 órától kezdve, a nyárad-szent-mártoni templomban fényes ünnepélyt rendezett, hol a flokegylet tagjaival mintegy 5–6 százra menő nyáradmenti unitárius és más vallásu közönség vett részt. Mindenki örömmel hallgatta Tek. Schuler József köri elnök lélekemelő megnyitó beszédét, valamint a következő felolvasásokat, ének és szavalásokat. Az ünnepélv t a szózat el-éneklése zárta be. Este az ottani unitárius iskola helyiségében a flokegy-let javára kosaras táncmulatság rendeztetett, amely szintén a legsikerül-tebb mulatságok közé sorolható. Felülfizettek: Tekintetes Schuller József, Álgya János, Filep Gyula, Benedek János, Deák Gergely, Fekete József, Kisgyörgy Károly; Kelemen Árpád, Nagy Vilmos, Forgács Mihály, Demeter Mózes, Szász András 1—1 koronát. Kelemen György 60 fill. és Lázár Fe-rencz 50 fillér. A nemesszivü előfizetők e helyen is fogadják a körhálás közhönetét.

Csikfalva, 1903 augusztus 28-án.

Bartalis József
f. e. pénztárnok.

— **Alsóboldogasszonyfalván** augusztus hó 30-án avatták fel az 1791—1796-ban épült és most csinosan kijavított, bádoggal ujra fedett templomot. Bár az idő nem nagyon kedvezett, sokan eljöttek a szép ünnepélyre a szomszédos falvakból is Imát helybeji lelkész Geréb Sándor, beszédet Geréb Zsigmond fiatfalvi lelkész, felszentelő beszédet és imát Raffaj Domokos esperes tartottak. A templomi ünnepélyt a papi háznál kedélyes ebéd, délután táncmulatság zárta be. A temlom átalakítása 2477 koronába került, mely összegből 420 K. a hivek adakozásából telt ki. A nők külön gyűjtöttek 39 K. 60 fillért, mely összegből szép szöszék és urasztali terítöt vettek. A gyűjtésben, adakozásban és a vendégek el-látásában Geréb Sándor lelkész és családja, valamint Péter János áll. tanító és családja dicséretre és követésre méltó buzgóságot, áldozatkészssé- get fejtettek ki.

— **A székelykereszturi unitárius gymnasium** összes növendékei folyó hó 19-én vasárnap, Dr. Szolga Ferencz és Nagy Lajos tanárok ve-zetése mellett kirándultak Augusztnovics Pál sirjához Kis-Solymosra, hogy e nagy egyházi férfitu porladozó hamvai mellett szivükben-lelkükben erősödjék az unitárius hit éltető és meggyőző ereje Dr. Szolga Ferencz tanár szép beszéd kíséretében helyezte a sirra az intézet ifjuságának ne-vében egyszerű, de diszes koszorut, melynek minden egyes virágszála a szivünkben élő hála és kegyelet megnyilvánulásának őszinte kifejezője. Az idő által megrongált, s már-már maholnap felerészben a'áduló emlékkő mellett az intézet ifjusága a kis-solymosi lelki hivekkel barátságosan és testvériesen ölekezett, s mindnyájan annak az óhajtasuknak adtak kife-jezést, vajha e sirkő a jövő számára minél előbb állandósíttatnék, bizto-síttatnék.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

Az egylet pénztárába f. é. június 20-tól szept. 24-ig rendes tagsági díjat fizettek: Kanyaró Pál Boba 903-ra, ifj Pap Pál K. Demeterfalva 902—903-ra, Dr. Barabás Ábel Temesvár 898-ra, Inczeffi Péter Bpest 903-ra; Dr. Wetenstein József 900—903-ra, Lakatos Ferencz, Inczeffi Tamás, dr. Gálffy Endre 903-ra, Bálit Gábor, Zoltán Béla 902—903-ra Möricz Márton, Ráczi Mihályné, Magyar Mihály, Benczédi Gergely 903-ra, Nagy Gyula 902—903-ra, dr. Gál Kelemen, Pálfi Márton, Major Sándor, Ambrus Gergely, Jelen Józsefné, dr. Veress Lajos, Kozma Ferencz, Debreczeni Sándorné, Adamek János, Nick Antalné, Biluska Józsefné, Macskássi Lajosné 903-ra, Tóth Istvánné, Magyar Géza 902—903-ra Kolozsvár, Török Lajos Daróczi, M

Farkas Sándor Budapest, Útő Dániel, Kálnok, Szuhay János M.-Illye 903-ra, Csegezi Árpád Kolozsvár 900—902-re, Nagy Elemér Pécska, Péter János Mikeszása 903-ra, Dr. Székely Ferencz Budapest 903—904-re, Péterfi Lajos Páncsova 903-ra

Előfizetői díjat fizettek : Kelemen Miklós M.-Vásárhely, Pálfi Károly Sz.-Udvarhely, Ürmössy Kálmán Körmöczbánya, Gámán Dezső, Buzogány Gyula, Rutkowszky Róbertné 903-ra Kolozsvár ; Tornynos Ödön Budapest 1901-re.

A háromszéki f. e. pénztárába fizettek : Simon László S.-Szt.-György 903-ra, József Lajos Kilyén 900—903-ra, Szentpáli Sándor N.-Ajta 901—903-ra, özv. Boncza Györgyné Sepsikőröspatak 900—902-re, Ördög Fereucz Árkos 902—903-ra, özv. Nagy Józsefné 896—902-re, Útő András N.-Ajta 899—902-re, Fejér Domokos Sepsiszentgyörgy 903-ra, Bartalis Jánosné N. Borosnyó 90—904-re, Útő Gábor Kálnok 903-ra, Göncz Mihály Laborfalva 903-ra, Bölöni Vilmos Sepsi-Kőröspatak 902-re, Kiss Sándor Sztkirály 901—903-ra, Faluvégi András Árkos 901—903-ra, Kiss Elemér S.-Szentgyörgy 903-ra. Hosszu Ferencz Kálnok 900—902-re, Marosi Ferencz Sepsiszentgyörgy 903-ra, Lőfi Áron Bölön, Lőfi Ödön Nagyajta 903-ra, Kádár Lajos Laborfalva 900—902-re, Varga András Bita 901—905-re, dr. Nagy György, Zoltán Albert, Szász Béláné Sepsi-szentgyörgy 903-ra, özv. Göncz Mihályné Árkos 903-ra, Sigmond Ferenczné Kőkös 896—900-ra, id. Barabás Ferencz Árkos 902-re, József Lajosné Kilyén 903-ra.

Az aranyos-tordaköri f.-egylet pénztárába fizetett Albert János Torda 903-ra. Perselygyűjtés 5 kor.

Az abrudbányai f.-e. fizetett 43 tagért.

Kolozsvár, 1903 szept. 24-én.

G á l f i L ő r i n c z pénztárnok.

A t. egyleti tagok a XX. ik egyleti év folyamán mutassák meg az egylet iránti jó indulatukat azzal is, hogy hozzák rendbe tagdíjaikat.

A perselyalap gyűjtésére fölhívjuk a D. F. E. összes tagjai figyelmét. A központi Választmány példáját kövessük. Ha egy kis tőke összegyűl, nemis remélt módon fogjuk érezni hatását.

Több cikk : A társadalom. Kozma F, Templomszentelések a küllői körben, stb. helyszüke miatt a jövő számban közöltetnek. Szerk.

Szerkesztői izenetek. Tenni kell! A jövő számban adjuk és a tárgyal később is szívesen ioglalkozunk — **Dr. B.-ő. A.** Sort keritünk rá. Köszönjük. Türelemet kérünk. **V. A.** Az elkésztett cikket alkalmlilag adni fogjuk. — **Többeknek.** A nyáron a szerkesztő távolléte miatt a lap szétküldésében történt némi zavar, miért sz. ves elnézést kérünk. A ki nem kapott lapot értesítsen.

TARTALOM. A Dávid Ferencz Egylet XIX. közgyűlése. — Báró P. Horváth Kálmán ur elnöki megnyitója. — Az ifju apostol. (Költemény.) Tarcsafalvi Albert. — A választmány jelentése. — Pénztárnoki jelentés. — Ima. Demeter Dénes. — A Dávid Ferencz Egylet üdvözlése. — A nemzetközi vallásos congressus. Józan Miklós. — Az udvarhelyköri lelkészi segély-egylet első áldozata. Sándor Gergely — Teremtsünk persely-alapot a XX. év emlékére. — Egyházi és iskolai mozgalmak. — Egyleti élet és munkásság. —

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt.